

Majandus- ja tööstusministri käskkirj
„Ettevõtjatele suunatud andmepõhiste ja kasutajamugavate avalike teenuste väljatöötamise toetus“ seletuskirja
 lisa 1 Põhiõiguste harta ja PIK arvestamise kontroll-leht

Põhiõiguste harta			Puuetega inimeste õiguste konventsioon (PIK)		Põhiseadus (PS)	Kontroll/
https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:12012P/TXT&from=ET			https://www.riigiteataja.ee/akt/204042012006		https://www.riigiteataja.ee/akt/15052015002?leiaKehtiv	kinnitus, vajadusel täiendav analüüs ja täiendavad nõuded TAT-is
Põhi-õiguste harta jaotis	Põhi-küsimused	Harta artikke 1	PIK artikkel	Põhiküsimused	Põhiõiguste harta ja puuetega inimeste õiguste konventsiooni artiklid on kaetud muu hulgas põhiseaduse ja all loetletud seadustega	
Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium nõustab naiste ja meeste võrdõiguslikkuse, mittediskrimineerimise ja erivajadustega inimeste ligipääsetavuse osas programmide ja projektide kavandamis-, rakendamis-, seire- ja hindamisprotsessis (ELi harta artiklid 21, 23 ja 26 ja puuetega inimeste konventsiooni artikkel 9), Kliimaministeerium keskkonnakaitse teemades (EL harta artikkel 37) ning kooskõlastavad toetuse andmise tingimusi.						
Iga ministeerium vastutab põhiõiguste kaitsmise ja edendamise eest oma haldusalas.						
I jaotis "Väärikus" (artiklid 1-5)	Inimväärikus	1	16	Kaitse ekspluateerimise, vägivalla ja väärkohtlemise eest	PS § 10 nimetatud inimväärikuse põhimõte on üks EV Põhiseaduse alusprintsipidest.	Riive puudub.
	Õigus elule	2	10	Õigus elule	PS § 16. Igaühel on õigus elule.	
	Õigus isikupuutumatus	3	14	Vabadus- ja isikupuutumatus	PS § 20. Igaühel on õigus vabadusele ja isikupuutumatus	

	Piinamise ning ebainimliku või alandava kohtlemise või karistamise keeld	4	15	Kaitse piinamise ja julma, ebainimliku või inimväärikust alandava kohtlemise ja karistamise eest	PS § 18. Kedagi ei tohi piinata, julmalt või väarikust alandavalt kohelda ega karistada.	
	Orjapidamise ja sunniviisilise töö keeld	5	16	Kaitse eksploateerimise, vägivalla ja väärkohtlemise eest	PS § 20. Igaühel on õigus vabadusele ja isikupuutumatusale. PS § 29. Kedagi ei tohi sundida tema vaba tahte vastaselt tööle ega teenistusse, välja arvatud kaitseväeteenistus või selle asendusteenistus, tööd nakkushaiguse leviku tõkestamisel, loodusõnnetuse ja katastroofi korral ning töö, mida seaduse alusel ja korras peab tegema süüdimõistetu.	
II jaotis „Vabadused” (artiklid 6–19)	Õigus vabadusele ja turvalisusele	6	16, 17	Artikkel 16 – Kaitse eksploateerimise, vägivalla ja väärkohtlemise eest Artikkel 17 – Isikupuutumatus kaitse	PS § 20. Igaühel on õigus vabadusele ja isikupuutumatusale.	Riive puudub.
	Era- ja perekonnae	7	22	Eraelu puutumatus	PS § 26. Igaühel on õigus perekonna- ja eraelu puutumatusale.	

lu austamine					
Isikuandme te kaitse	8	22	Eraelu puutumatus	1. PS § 20. Igaühel on õigus vabadusele ja isikupuutumatusetele. 2. Isikuandmete kaitse seadus– Riigi Teataja	
Õigus abielluda ja luua perekond	9	23	Kodu ja perekonna austamine	PS § 26. Igaühel on õigus perekonna- ja eraelu puutumatusetele. PS § 27. Perekond rahva püsimise ja kasvamise ning ühiskonna alusena on riigi kaitse all.	
Mõtte-, südametun nistuse- ja usuvabadus	10			PS § 40. Igaühel on südametunnistuse-, usu- ja mõttevabadus. PS § 41. Igaühel on õigus jääda truuks oma arvamustele ja veendumustele. Kedagi ei tohi sundida neid muutma.	Riive puudub.
Sõna- ja teabevabad us	11	21	Sõna ja arvamusvabadus ning juurdepääs informatsioonile	PS § 44. Igaühel on õigus vabalt saada üldiseks kasutamiseks levitatavat informatsiooni. PS § 45. Igaühel on õigus vabalt levitada ideid, arvamusi, veendumusi ja muud informatsiooni sõnas, trükis, pildis või muul viisil.	

Kogunemis- ja ühinemisvabadus	12			PS § 47. Kõigil on õigus ilma eelneva loata rahumeelselt koguneda ja koosolekuid pidada.
Kunsti ja teaduse vabadus	13			PS § 38. Teadus ja kunst ning nende õpetused on vabad.
				Ülikoolid ja teadusasutused on seaduses ettenähtud piires autonoomsed.
Õigus haridusele	14	24	Haridus	PS § 37. Igaühel on õigus haridusele.
Kutsevabadus ja õigus teha tööd	15	27	Töö ja tööhõive	PS § 29. Eesti kodanikul on õigus vabalt valida tegevusala, elukutset ja töökohta.
Ettevõtlusvabadus	16			PS § 31. Eesti kodanikel on õigus tegeleda ettevõtlusega ning koonduda tulundusühingutesse ja -liitudesse.
Õigus omandile	17			PS § 32. Igaühe omand on puutumatu ja võrdselt kaitstud.
Varjupaiga õigus	18			Välismaalasele rahvusvahelise kaitse andmise seadus–Riigi Teataja
Õigus kaitsele tagasisaatmise, väljasaatmise või	19	18	Liikumisvabadus ja kodakondsus	PS § 36. Ühtki Eesti kodanikku ei tohi Eestist välja saata ega takistada Eestisse asumast.

Riive puudub.

	väljaandmise korral					
III jaotis „Võrdsus” (artiklid 20–26)	Võrdsus seaduse ees	20	12	Võrdne tunnustamine seaduse ees	<p>PS § 12. Kõik on seaduse ees võrdsed. Kedagi ei tohi diskrimineerida rahvuse, rassi, nahavärvuse, soo, keele, päritolu, usutunnistuse, poliitiliste või muude veendumuste, samuti varalise ja sotsiaalse seisundi või muude asjaolude tõttu.</p> <p>Võrdse kohtlemise seadus–Riigi Teataja</p> <p>Kedagi ei tohi diskrimineerida rahvuse, rassi, nahavärvuse, usutunnistuse või veendumuste, vanuse, puude või seksuaalse sättumuse alusel. Võrdse kohtlemise põhimõtte tähendab, et diskrimineerimist ei toimu.</p>	Riive puudub.

				<p>Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium nõustab naiste ja meeste võrdõiguslikkuse, mittediskrimineerimise ja erivajadustega inimeste ligipääsetavuse osas programmide ja projektide kavandamis-, rakendamise-, seire- ja hindamisprotsessis.</p>	
				<p>Artikkel 3 - Üldpõhimõtted Konventsiooni põhimõtted on järgmised: (a) austus inimeste loomupärase väärikuse, individuaalse autonoomia, sealhulgas vabaduse ise oma valikuid langetada, ja iseseisvuse vastu; (b) mittediskrimineerimine; (c) täielik ja tõhus osalemine ja kaasatus ühiskonnas;</p>	
Diskrimineerimiskeeld	21	5	Võrdsus ja mittediskrimineerimine	(d) austus erinevuste vastu ning puuetega inimeste tunnustamine inimeste mitmekesisuse ja inimkonna osana;	
Kultuuriline, usuline ja keeleline mitmekesisus	22			(e) võrdsed võimalused; (f) juurdepääsetavus; (g) meeste ja naiste võrdsus; (h) austus puuetega laste arenevate võimete vastu ning austus	<p>Ligipääsetavus on seotud avalike teenuste ja andmepõhiste lahenduste väljatöötamisega. Digiteenuseid arendatakse jälgides, et avalike teenuste pakkumist võimaldavad infosüsteemid on digiligipääsetavad, st oluline on arendamisel rakendada Euroopa standardiga EN 301 549 (V3.2.1) kehtestatud nõudeid. Nõuded on välja</p>

				puuetega laste õiguse vastu säilitada oma identiteet.	toodud siin: Digiligipääsetavuse tagamine Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet . Vt ka seletuskirjas, sh III ptk.
Naiste ja meeste võrdõiguslikkus	23	6	Puuetega naised		
Lapse õigused	24	7	Puuetega lapsed		
Eakate õigused	25				
Puuetega inimeste integreerimine ühiskonda	26	30	Artikkel 3 - Üldpõhimõtted		
			Artikkel 4 - Üldkohustused		
			Artikkel 8 – Teadlikkuse suurendamine		
			Artikkel 9 – Juurdepääsetavus		
			Artikkel 19 – Iseseisev elu ja kogukonda kaasamine		
			Artikkel 20 – Isiklik liikumisvõime		
			Artikkel 30 – Osalemine kultuurielus, vaba aja-, puhke- ja sporditegevustes		

IV jaotis „Solidarsus” (artiklid 27–38)	Töötajate õigus olla ettevõttes informeeritud ja ära kuulatud	27			Eestis on kehtestatud töötajate usaldusisiku seadus (Töötajate usaldusisiku seadus–Riigi Teataja), mis reguleerib töötajate usaldusisiku tegevust teda volitanud töötajate ja ametnike esindamisel suhetes tööandjaga ja töötajatega.	Riive puudub.
	Kollektiivl äbirääkimiste ja kollektiivse tegutsemise õigus	28			PS § 29. Töötajate ja tööandjate ühingutesse ja liitudesse kuulumine on vaba. Töötajate ja tööandjate ühingud ja liidud võivad oma õiguste ja seaduslike huvide eest seista vahenditega, mida seadus ei keela. Streigiõiguse kasutamise tingimused ja korra sätestab seadus.	Riive puudub.
	Õigus kasutada tööhõiveteenuseid	29			PS § 29. Eesti kodanikul on õigus vabalt valida tegevusala, elukutset ja töökohta.	Riive puudub.
	Kaitse põhjendamatu vallandamise korral	30			PS § 29. Töötingimused on riigi kontrolli all. Töövaidluste lahendamise korra sätestab seadus.	Riive puudub.
	Head ja õiglased töötingimused	31			PS § 29. Töötingimused on riigi kontrolli all. Töövaidluste lahendamise korra sätestab seadus.	Riive puudub.

	Keeld kasutada laste tööjõudu ja noorte töötajate kaitse töö	32			<p>PS § 29 lg 2 keelab sunnitöö nii lapse kui ka täiskasvanu puhul. Last ei tohi töö tegemiseks ära kasutada. Laps ei tohi teha tööd, mis on talle ohtlik, segab koolis käimist või on kahjulik tema tervisele ja arengule.</p>	Riive puudub.
					<p>Laste töötamist reguleerib töölepingu seadus, kus on kirjas laste töölkäimist puudutavad vanusepiirid ja eritingimused. Alaealisel on töötamiseks vaja olenevalt vanusest kas vanema või tööinspektori luba. (Laste ja noorte õigused ja kohustused Õiguskantsler)</p>	
	Perekonna- ja tööelu	33			<p>PS § 27. Perekond rahva püsimise ja kasvamise ning ühiskonna alusena on riigi kaitse all.</p>	Riive puudub.
					<p>PS § 29. Eesti kodanikul on õigus vabalt valida tegevusala, elukutset ja töökohta. Kui seadus ei sätesta teisiti, siis on see õigus võrdselt Eesti kodanikuga ka Eestis viibival välisriigi kodanikul ja kodakondsuseta isikul.</p>	
	Sotsiaalkindlustus ja sotsiaalabi	34	28	Küllaldane elatustase ja sotsiaalne kaitse	<p>PS § 28. Eesti kodanikul on õigus riigi abile vanaduse, töövõimetuse, toitjakaotuse ja puuduse korral.</p>	Riive puudub.

					Riik soodustab vabatahtlikku ja omavalitsuse hoolekannet.	
					Lasterikkad pered ja puuetega inimesed on riigi ja kohalike omavalitsuste erilise hoole all.	
	Tervishoid	35	25	Tervishoid	PS § 28. Igaühel on õigus tervise kaitsele.	Riive puudub.
	Võimalus kasutada üldist majandushuvi pakkuvaid teenuseid	36	11	Ohuolukorrad ja humanitaarsed eriolukorrad	Majandustegevuse seadustiku üldosa seadus–Riigi Teataja	Riive puudub.
	Keskkonna kaitse	37			PS § 53. Igaüks on kohustatud säästma elu- ja looduskeskkonda ning hüvitama kahju, mis ta on keskkonnale tekitanud.	DNSH ja kliimakindlus on analüüsitud rakenduskava koostamise käigus. Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava perioodiks 2021–2027 raames läbi viidud „ei kahjusta oluliselt“ analüüs ei tuvastanud meetmel potentsiaalselt olulist kahju keskkonnamärgidele, mistõttu puudub vajadus täiendavate nõuete kehtestamiseks. Vt seletuskirjast, sh III ptk.
	Tarbijakaitse	38			Tarbijakaitse seadus–Riigi Teataja	Riive puudub.
V jaotis „Kodanike õigused	Õigus hääletada ja kandideerida Euroopa	39	29	Osalemine poliitilises ja avalikus elus	Euroopa Parlamendi valimise seadus–Riigi Teataja	Riive puudub.

” (artiklid 39–46)	Parlamendi valimistel					
	Õigus hääletada ja kandideerid a kohalikel valimistel kohalikel valimistel	40	29	Osalemine poliitilises ja avalikus elus	PS § 56. Kõrgeimat riigivõimu teostab rahvas hääleõiguslike kodanike kaudu:	Riive puudub.
					1) Riigikogu valimisega;	
					2) rahvahääletusega.	
					PS § 57. Hääleõiguslik on Eesti kodanik, kes on saanud kaheksateist aastat vanaks.	
	Õigus heale haldusele	41	29	Osalemine poliitilises ja avalikus elus	HMS § 5 lõike 2 kohaselt tuleb haldusmenetlus läbi viia eesmärgipäraselt ja efektiivselt, samuti võimalikult lihtsalt ja kiirelt, vältides üleliigseid kulusi ja ebameeldivusi isikutele. ÜSS2021_2027 § 1 lg 5 kohaselt kohaldatakse viidatud seaduses ette nähtud menetlusele haldusmenetluse seadust.	Riive puudub.
	Õigus tutvuda	42	21	Sõna ja arvamusvabadus	PS § 44. Eesti kodanikul, Eestis viibival välisriigi kodanikul ja	Riive puudub.

	dokumenti dega			ning juurdepääs informatsioonile	kodakondsuseta isikul on õigus seaduses sätestatud korras tutvuda tema kohta riigiasutustes ja kohalikes omavalitsustes ning riigi ja kohalike omavalitsuste arhiivides hoitavate andmetega. HMS § 37 lg 1 kohaselt on igaühel õigus igas menetlusstaadiumis tutvuda haldusorganis säilitatavate asjas tähtsust omavate dokumentide ja toimikuga, kui see on olemas.	
	Õigus pöörduda Euroopa ombudsma ni poole	43	13	Juurdepääs õigusemõistmisele	Rahvusvaheliste lepingute alusel otsekohalduv	Riive puudub.
	Õigus esitada petitsioone	44	13	Juurdepääs õigusemõistmisele	PS § 46. Igaühel on õigus pöörduda märgukirjade ja avaldustega riigiasutuste, kohalike omavalitsuste ja nende ametiisikute poole. Vastamise korra sätestab seadus.	Riive puudub.
	Liikumis- ja elukohavab adus	45	20	Isiklik liikumisvõime	PS § 34. Igaühel, kes viibib seaduslikult Eestis, on õigus vabalt liikuda ja elukohta valida.	Riive puudub.
	Diplomaati line ja konsulaark aitse	46	13	Juurdepääs õigusemõistmisele	PS § 13. Igaühel on õigus riigi ja seaduse kaitsele. Eesti riik kaitseb oma kodanikku ka välisriikides.	Riive puudub.

VI jaotis „Õiguse mõistmi ne” (artiklid 47–50)	Õigus tõhusale õiguskaitse vahendile ja õiglasele kohtulikule arutamisele	47	13	Juurdepääs õigusemõistmisele	PS § 15. Igaühel on õigus pöörduda oma õiguste ja vabaduste rikkumise korral kohtusse. Igaüks võib oma kohtuasja läbivaatamisel nõuda mis tahes asjassepuutuva seaduse, muu õigusakti või toimingu põhiseadusevastaseks tunnistamist. PS § 20. Igaühel on õigus vabadusele ja isikupuutumatusel. PS § 22. Kedagi ei tohi käsitada kuriteos süüdi olevana enne, kui tema kohta on jõustunud süüdimõistev kohtuotsus.	Riive puudub.
	Süütuse presumptsi oon ja kaitseõigus	48	13	Juurdepääs õigusemõistmisele	PS § 22. Kedagi ei tohi käsitada kuriteos süüdi olevana enne, kui tema kohta on jõustunud süüdimõistev kohtuotsus.	Riive puudub.
	Kuritegude ja karistuste seaduslikku se ja proportsion	49	13	Juurdepääs õigusemõistmisele	PS § 3. Riigivõimu teostatakse üksnes põhiseaduse ja sellega kooskõlas olevate seaduste alusel. Rahvusvahelise õiguse üldtunnustatud põhimõtted ja normid on Eesti õigussüsteemi lahutamatu osa.	Riive puudub.

	aalsuse põhimõte				<p>PS § 11. Õigusi ja vabadusi tohib piirata ainult kooskõlas põhiseadusega. Need piirangud peavad olema demokraatlikus ühiskonnas vajalikud ega tohi moonutada piiratavate õiguste ja vabaduste olemust.</p> <p>PS § 22. Kedagi ei tohi käsitada kuriteos süüdi olevana enne, kui tema kohta on jõustunud süüdimõistev kohtuotsus.</p>	
	Mitmekordse kohtumõistmise ja karistamise keeld	50	13	Juurdepääs õigusemõistmisele	<p>PS § 23. Kedagi ei tohi teist korda kohtu alla anda ega karistada teo eest, milles teda vastavalt seadusele on mõistetud lõplikult süüdi või õigeks.</p>	Riive puudub.